

3. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: Навч. посіб. – К.: Знання, 2004. – 541 с.
4. Бондаренко Н.О. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності: Навч. посібник / Н.О. Бондаренко, В.Д. Понікаров, С.М. Попова. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 300 с.
5. Кулаковская Л.П. Основы аудита: Учебное пособие/ Л.П. Кулаковская, Ю.В. Пича. – 2-е изд., испр. и доп.. – К.: Каравелла, 2004. – 493 с.

Малих К.С., Атабаєва А.А.

Питання організації внутрішнього економічного контролю на торгівельному підприємстві

Сучасний розвиток ринкових стосунків вимагає від суб'єктів господарювання пильної уваги щодо збереження конкурентних позицій. Сьогодні вже доведено, що конкурентоспроможність суб'єкта господарювання залежить як від зовнішнього середовища, так і його внутрішньої готовності до протистояння негативним явищам. Зазначимо, що під внутрішньою готовністю слід розуміти синтез облікових та управлінських підсистем підприємств. Адже основна мета облікової підсистеми – інформаційне забезпечення системи управління підприємства; основна мета підсистеми управління – аналіз, синтез облікової інформації з метою формування релевантних управлінських рішень. Звідси питання відповідності внутрішніх підсистем підприємства вимогам зовнішнього середовища потребує впровадження контрольних процесів, основна мета яких полягатиме в забезпеченні зворотного зв'язку.

Беручи до уваги, що частіше за все торгівельне підприємство є суб'єктом малого підприємництва, підприємства за розміром є невеликими, отже має сенс впровадження процесів внутрішнього економічного контролю безпосередньо в підсистему управління. З організаційної точки зору такий підхід передбачає розроблення посадових інструкцій управлінського складу підприємства таким чином, що на ряду із операційними функціями управління можливо було б включати контрольні функції.

Таким чином встановлюємо, що внутрішній контроль в галузях торгівлі – це впорядкований процес контролю відповідності внутрішніх процесів підприємства встановленим вимогам, формалізований у відповідних методиках контролю фінансово-господарської діяльності.

На першому етапі необхідно встановити суб'єктів, що встановлюють вимоги. Їх пропонується класифікувати наступним чином: суб'єкти державного управління, власники підприємства, суб'єкти управління підприємством, суб'єкти конкурентного середовища [1].

Дана класифікація дає змогу встановити предмет спрямованості контрольних процесів. А саме, контрольні процеси торгівельного підприємства будуть спрямовані на перевірку дотримання вимог законодавства щодо законності здійснення фінансово-господарської діяльності, точності, повноти та достовірності бухгалтерського і

податкового обліку, своєчасності підготовки достовірної управлінської звітності і її відповідності бухгалтерському обліку й тощо.

На другому етапі процес внутрішнього контролю повинен містити встановлені стандарти. Тобто інструкцію дій управлінського персоналу під час встановлення істотних відхилень фактично досягнутих результатів від встановлених нормативів і алгоритм проведення відповідних корегувань. Подібна формалізація контрольного процесу унеможливить розвиток бізнес-процесів торговельного підприємства в бажаному напрямку, що є предметом контролю його управлінського складу і власників.

Саме поняття «внутрішній економічний контроль» у торговельній організації повинно відображати специфіку даної галузі по класифікаційних ознаках торгівлі і забезпечувати роботу в наступних блоках: сегментах торговельної діяльності, інформаційній базі контролю, обліковій системі, засобах контролю.

З врахуванням вищевикладеного можна передбачити наступні етапи дослідження та розробки процесу внутрішнього економічного контролю організацій торгівлі (див. табл. 1).

Таблиця 1 – Структура внутрішнього економічного контролю торговельного підприємства (на підставі [2]).

Етап дослідження	Елемент
Контрольне середовище	- політика та методи контролю торговельної організації - організаційна структура - кадрова політика - зовнішні перевірки - управлінські методи контролю - методи розподілу функцій управління
Розробка засобів контролю	- перевірка грошових потоків - правильність здійснення документообігу - перевірка товарних потоків
Визначення основних елементів системи	- середовище контролю - облікова система (за специфікою даної галузі)
Розробка прийомів і процедур тестування	- розробка питань, які допоможуть суб'єкту контролю встановити недоліки в роботі організації

Таким чином, розглянуто питання необхідності впровадження процесів внутрішнього економічного контролю, як засобу досягнення підприємством сфери торгівлі встановлених цілей та забезпечення його конкурентоспроможності.

З огляду на вищевказане, подальше дослідження повинне стосуватись встановлення контрольних точок кожного об'єкту товарних операцій, розробці відповідних контрольних процедур за встановленими точками контролю, класифікації можливих відхилень від затверджених нормативів (що є шахрайством, а що –

недбальством) і розробці підсистеми мотиваційних важелів впливу на результати контрольних заходів.

Література:

1. Атабаєва А. А. Процесний підхід до визначення об'єктів внутрішнього контролю// Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Проблеми глобалізації та моделі стійкого розвитку економіки». – Луганськ, 2007 – С.303 – 305.
2. Пилипенко І.І. Аудит. Методика документування. – К., 2003 – С 54 – 55.

Міллер К.О., Цуканов О.Ю.

Дослідження методології і організації обліку, аудиту та аналізу використання основних засобів у різних сферах економічної діяльності

Для нормального функціонування будь-якої ланки ринкової економіки необхідно, щоб її учасники для прийняття рішень мали правдиву й об'єктивну інформацію про основні засоби підприємства, його фінансовий стан, результати роботи – прибутки, доходи чи збитки, а також можливості їх досягнення. Для того, щоб в умовах ринкової економіки підприємство працювало ефективно необхідно, щоб воно було забезпечене в повному обсязі основними засобами, оскільки без високої технічної бази не можливо організувати роботу підприємства так, щоб воно отримувало прибутки.

Основні засоби сільського господарства являє собою нагромаджене суспільне багатство. Воно знаходиться в безперервному русі, змінах й удосконаленні. Розширення, підтримання належного функціонального стану великою мірою визначають обсяг виробництва, можливості зростання і підвищення його ефективності.

За ринкових умов господарювання питання фінансування відтворення основних засобів набувають дедалі більшої актуальності. Це зумовлено передовсім розширенням можливостей інвестиційної діяльності підприємств, появою нових форм фінансування відтворювальних процесів. Відповідно основним завданням стає пошук альтернативних джерел фінансового забезпечення та вибір їх оптимальної структури з метою провадження ефективного господарювання.

Спостерігається інтенсивне старіння техніки, а в умовах погіршення забезпеченості запасними частинами і ремонтними матеріалами, паливом і мастилами наростаючими темпами погіршується використання основних засобів.

За таких умов роль дослідження методології і організації, аудиту та аналізу використання основних засобів виробництва значно зростає. Воно покликане дати оцінку складу і структури основних фондів, виявити потребу і забезпеченість підприємства різними видами засобів праці, можливості підтримання необхідного функціонального стану і належного використання, вплив ступеня забезпеченості основними засобами на результати виробництва й тощо. Аналіз також потрібний для